

DOSSIER

Francesc Comellas o la guerra de les banderes.

Delegat espanyol al Comitè Internacional del camp de Mauthausen
Jordi Riera i Sorribas

L'any 1985 va ser la primera vegada que anava a Mauthausen amb la meua esposa i un grup de deportats i familiars membres de l'Amical de Mauthausen i altres camps de totes les víctimes del nazisme d'Espanya. Va ser un viatge molt emotiu, estar per primera vegada en el camp on va morir el meu pare, veure aquella fortificació, aquella entrada, l'appellplatz, la cambra de gas, els crematoris, el camí de la pedrera, les famoses escales. Mes d'un cop se'm va fer un nus al coll que no em deixava respirar i les llàgrimes em brollaven als ulls intentant endevinar per on va passar el meu pare, on havia pogut caure, on havia estat castigat, on havia mort, ell i tants d'altres.

La primera vegada volia veure tantes coses que gairebé no vaig veure res, però si que recordo a un home que dirigia la paraula en castellà i alemany a un grup de persones que l'escoltaven davant del monument dedicat als set mil republicans espanyols, on onejava la bandera republicana, i els explicava que el 1936 el general Franco es va alçar en armes contra el govern republicà legalment constituït per voluntat popular, que ell i molts altres com ell varen lluitar per aquella bandera i que no tornaria a Espanya fins que fos republicana. Deia tot això una mica enfadat. Després vàrem saber que en arribar l'ambaixador d'Espanya, havien volgut treure aquella bandera republicana per posar la monàrquica.

No va ser fins el 1990 que vàrem tornar a veure aquell home, altra vegada davant el monument espanyol, el vaig conèixer de seguida al sentir la seva veu, ja que tenia una veu un tant especial, i en escoltar que parlava de les banderes; pel que semblava aquell problema no acabava mai, doncs l'ambaixador volia la constitucional i ell la republicana. Aleshores jo era membre de la direcció de l'Amical de Mauthausen a Barcelona, anàvem tot un grup i portava una senyera. Ens varen presentar i jo li vaig dir que el meu pare també era català i havia mort a Mauthausen. La seva resposta va ser que el preocupava molt la bandera catalanista que jo portava, que havíem de portar la republicana i deixar-nos de nacionalismes. Vaig intentar parlar amb ell, però se'n va anar tot dient alguna cosa que no vaig entendre. Ens vàrem continuar veient cada any i sempre la seva lluita per la bandera continuava.

L'any 1999 havia canviat l'ambaixador, ara era el Sr. Ricardo Diez-Hochleitner que era un senyor molt atent capaç de guanyar-se la simpatia de qualsevol persona que el coneixia. A causa del meu càrrec, ens vàrem veure varies vegades i sempre vàrem ser molt ben rebuts tant per ell com per la seva esposa Silvia així com pel personal de l'ambaixada i vàrem mantenir sempre un tracte molt cordial. En varies ocasions em comentava que en Francesc Comellas estava tan aferrat a les seves idees que no hi podia dialogar.

El maig del 2000 vàrem anar a Mauthausen un grup de 136 persones d'arreu de l'Estat espanyol, entre els quals venia el fill d'un deportat mort a Gusen que portava una bandera monàrquica. Li vaig dir que seria millor que no posés aquella bandera davant del monument als republicans espanyols, per evitar discussions. Em va dir que ell era espanyol i que volia la democràcia. Ja podeu imaginar-vos la indignació de l'amic Francesc Comellas.

Aquest any 2001, una vegada més, vàrem assistir a la commemoració de l'alliberament del camp. Tot anava bé. Jo vaig fer una fotografia a Francesc Comellas junt amb

Francesc Comellas a la commemoració de l'alliberament del camp de Mauthausen, el maig de 2000.

AMC. Fons sobre la Deportació 1939-1945
2.1.Fons Fotogràfic/ Jordi Riera.

Manuel García Barrado i Alejandro Vernizo. És molt probable que fos l'última foto que se li va fer. Ell ens va regalar un exemplar del seu llibre *Un català a Mauthausen*. Havien canviat l'ambaixador. Ara és el Sr. Raimundo Pérez Hernández. Com que sóc membre del Comitè Internacional de Mauthausen, el nostre secretari general Albert Laganke, em va demanar si jo podria acompanyar l'ambaixador en l'ofrena floral al monument internacional. Vaig acceptar. En entrar al camp, per la megafonia s'anunciava la nostra entrada. En Francesc Comellas se'm va posar al davant i em va dir: "A què jugues tu? Dius que ets català, el teu pare va morir en aquest camp i ara vas al costat de la bandera monàrquica? És que jugues a tres banderes o què?". Se'n va anar sense poder donar-li cap explicació, si bé no sé quina explicació podia donar-li.

Estic segur que la República tornarà i espero que serà democràticament, pel vot popular i serà el poble que tornarà a enarborar la bandera republicana. Llàstima que l'amic Francesc Comellas ja no podrà veure-ho, però el record de la seva lluita per la bandera i tot el que representa perdurarà per sempre.